

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА Й. ВАПЦАРОВ“, ГРАД ХАСКОВО
ул. „Генерал Колев“ №28, тел. 038 622993; e-mail: info-2601009@edu.mon.bg

---

ПРОГРАМА

ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

за учебната 2025/2026 година

1. Общи положения

Съгласно чл. 15, ал. 4 на Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, настоящата програма е институционалната политика за подкрепа и осъществяване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в ОУ „Н. Й. Вапцаров“, Хасково за 2025-2026 учебна година.

Програмата се изготвя за период от една година.

2. Цели:

- Усвояване на социални знания и умения за отстояване на правата, изпълнение на задълженията и поемане на отговорности като членове на обществото, като граждани на Република България и европейски граждани.
- Ангажира вниманието на учениците по жизнено важни за тях въпроси, които в една или друга степен не се изучават по учебните предмети от учебния план.
- Да се формира у учениците гражданско съзнание и граждански добродетели, знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина, умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
- Учениците да придобият знания за различни аспекти на здравето – здравословния начин на живот, наркотичните вещества, индивидуалните и социални последици от тяхната употреба и рисковото поведение като цяло.
- Да се формира у учениците положително отношение към личното здраве, собствената личност, самостоятелния информиран и отговорен избор.
- Учениците да придобият допълнителни знания и умения за отговорно поведение към околната среда, разумно използване на природните ресурси, до изграждането на екологична и здравна култура.

- Учениците да усвоят разнообразни социални умения, свързани с общуването, етикецията, вземане на решения, устояване на натиск, справяне с емоциите, решаване на конфликти и проблеми, поемане на отговорност за собственото поведение.
- Да се предизвиква непрекъснато интереса на учениците към училищния живот, което от своя страна да спомогне за тяхното задържане в училище и да гарантира опазването на живота и здравето им.
- Развитие на **медийна и дигитална грамотност**, включително критично мислене и безопасно използване на интернет.

3. Подходи, начини и форми на осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование:

- Директорът на училището, с помощта на Педагогическия и на Обществения съвет, разработва политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява интегрирано в обучението по образователните направления и интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
- Начините и формите на осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се определят в програмната система на училището, която се разработва по реда и условията на държавния образователен стандарт;
- В Програмата се включват и теми за устойчиво развитие и зелена трансформация, съобразени със стратегиите на ЕС и МОН.
- В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява и:
  - в часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;
  - в часовете по общообразователна подготовка;
  - в дейностите по интереси;
  - в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование;
  - чрез участие в извънучилищни дейности.

Прилагане на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в различните видове училищна подготовка:

Прилагане на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в Часа на класа

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа освен чрез обучение за придобиване на компетентностите, посочени в рамковите изисквания по чл. 14, ал. 2 от Наредбата за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, се осъществява чрез занимания, дейности и проекти по тематични области, свързани с:

1. патриотичното възпитание и изграждането на националното самочувствие;

2. толерантността и интеркултурния диалог;
3. финансовата и правната грамотност;
5. безопасността и движението по пътищата;
6. защитата на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
7. превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
8. превенция на употребата на наркотични вещества;
9. превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
10. превенция и противодействие на корупцията.
11. Психично здраве и емоционална интелигентност; онлайн гражданска активност и дигитални кампании.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа се осъществява и чрез дейности за последователно развитие на класа като общност и за ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище.

Разпределението на тематичните области ал. 1 в часа на класа по класове и като минимален задължителен брой часове е посочено в приложение № 5. (чл.11 ал.3 от Наредба№13)

За организацията и съдържанието на часа на класа класният ръководител разработва, а директорът утвърждава годишен план в срокове и по ред, определени в правилника за дейността на училището и при съобразяване с разпределението на тематичните области по ал. 1 и приложение № 5.

В годишния план по ал. 5 се определя броят на часовете по теми и дейности според интересите и възрастта на учениците и с тяхно участие

За изпълнение на училищната стратегия и училищните политики Педагогическият съвет определя приоритетни тематични области съобразно спецификата на общността, средата, интересите и възрастовите особености на учениците включващи демократични училищни практики като:

- ученически съвет;
- доброволчески дейности във и извън училище;
- осигуряване на форми и места за изразяване на мнения и предложения по училищния живот от страна на учениците;
- училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и др.;
- празничен календар;
- екологичен календар с международните дати, свързани с опазването на околната среда;
- развиване на младежкото лидерство;
- форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
- разработване на училищни проекти.

Обучението по отделни тематични области в часа на класа може да се осъществява от гост-лектори от съответните компетентни институции, от неправителствени организации или от общественици в присъствието на класния ръководител.

Прилагане на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в дейностите по интереси:

- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в дейностите по интереси се осъществява чрез дейности и проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс.
- Може да се осъществява чрез училищни и извънучилищни дейности.
- Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може

да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година.

Дейности за развитие на компетентностите на педагогическите специалисти и обмен на добри практики

- Работа в методическите обединения;
- Вътрешно-училищна квалификация;
- Квалификация на педагогическите специалисти;
- Споделяне на добри практики

Ритуализация на училищния живот

Училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности.

Неизменна част от училищните политики са:

1. Определянето на училищни ритуали.
2. Възпитаването в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти и поставяне на националния флаг на фасадата на училището.
3. Възпитаване на учениците като европейски граждани чрез изслушване на Химна на Обединена Европа в тържествени за ЕС моменти и поставяне на флага на Обединена Европа на фасадата на училището.

Училището има Етичен кодекс на училищната общност, който се приема от представителите на Педагогическия съвет, Обществения съвет, Настоятелството и на ученическото самоуправление по ред, определен в правилника за дейността на училището.

Етичният кодекс се изготвя по достъпен и разбираем за учениците начин. Етичният кодекс се публикува на интернет страницата на училището.

Подкрепа на инициативността и участието на учениците

Училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование включват и подкрепа на инициативността и участието на учениците чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики като:

1. Участие в ученическото самоуправление;
2. Организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
4. Организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
5. Организиране на училищни празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;

6. Организиране на дейности от типа „връстници – връстници“;
7. Развиване на младежкото лидерство;
8. Участие в клубове и групи по интереси;
9. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
10. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно различни въпроси на училищната общност и предложения по училищния живот чрез различни методи- фокус групи, онлайн допитване, интервю, срещи по класове и други.

Училището организира свои училищни чествания и ритуали в следните случаи:

Откриване на учебната година, честване на празника на училището, Денят на българската просвета и култура и на славянската писменост, национални, регионални, европейски и световни празници и чествания.

Дейности за подкрепа на интеркултурна среда

- Дейности за преодоляване на разделението на етническа основа между учениците чрез съвместни инициативи, извънкласни форми, уроци и др.;
- Отбелязване празниците на различните общности;
- Дейности за възпитаване в приемане на различията и толерантност между учениците, представители на различни етнически групи.
- Разработване и участие в училищни, национални и европейски проекти, способстващи за интеркултурното образование
- Включване на интеркултурни проекти чрез европейски и национални програми, както и съвместни инициативи с РЗИ, БЧК, МВР, НПО.

4. Екип за реализиране на програмата:

Председателите на МО, ръководени от г-жа Илиана Тотева, педагогически съветник.

5. Начин на отчитане и индикатори за изпълнението на програмата

Рамковите изисквания за резултатите от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс по чл. 3 са определени в Наредба №13, както следва:

1. по гражданско образование - в приложение № 1;
2. по здравно образование - в приложение № 2;
3. по екологично образование - в приложение № 3;
4. по интеркултурно образование - в приложение № 4.

Учителите по своя преценка използват, комбинират и адаптират рамковите изисквания за резултатите от обучението съобразно проучените интереси и потребности на учениците.

6. План на дейностите за изпълнение на целите на програмата

№	Дейност	Отговорници	Срок
1.	Откриване на учебната 2025/2026 г.	учители по БЕЛ, АЕ и ФВС	м. септември, 2025 г.
2.	The Dot Day – Международен ден на креативността	учители по БЕЛ, АЕ и изобр. изкуство	
3.	Участие в европейски ден на спорта в училище под егидата на MOVE WEEK	учител по ФВС, кл. ръководители	
4.	Ден на чуждите езици - инициатива	учители АЕ и изобр. изкуство	м. октомври, 2025 г.
5.	Хелоуин – карнавал с деца изучаващи Английски език	учители АЕ и изобр. изкуство	
6.	Национална седмица на четенето	учители по БЕЛ, кл. ръководители	м. ноември, 2025 г.
7.	Ден на народните будители – табло и презентация, изложби, инициативи.	кл. ръководители, учители ЦОУД	
8.	„Световен ден на хляба” – кулинарна изложба		
9.	Тематичен ден по безопасност на движението по пътищата във всички преподавани за деня предмети – инициативи по класове.		
10.	Никола Йонков Вапцаров – живот и дейност – табла, презентации, викторина.	кл. ръководители, учители ЦОУД	м. декември
11.	Спортен ден по случай патронния празник на училището	учител по ФВС, кл. ръководители	
12.	Участие в коледен благотворителен базар.	учители, ученически съвет	
13.	Изложба от коледни картички и рисунки	учители по изобр. изкуство, ЦОУД	
14.	Коледни тържества по класове	класни ръководители	
15.	Работилничка по родолюбие – Парад на българските шевици и носии.	учители по БЕЛ, музика, кл. р-ли	
16.	Коледен концерт	учител по музика, начални учители, класни ръководители	
17.	Инициатива посветена на Деня на приятелството. Изработване на картички с послания.	учител по изобр. изкуство, класни ръководители, учители ЦОУД	м. февруари
18.	19 февруари – табла, презентация, кът за Васил Левски	учители по БЕЛ и история, кл. ръководители, учители ЦОУД,	
19.	Ден на розовата фланелка	ПдС, кл. ръководители	м. март
20.	Участие в мартенски базар и „Украси дърво”	кл. ръководители, ПдС, ученически съвет	
21.	Провеждане на национална олимпиада по математика – общински кръг.	учители по математика	
22.	3-ти март футболен турнир	учител по физкултура, кл. ръководители	
23.	3-ти март – Национален празник „С България в сърцето” - табла и презентации	учители по БЕЛ и история, кл.	

		ръководители, учители ЦОУД	
24.	Концерт, посветен на мартенските празници, посрещане на Баба Марта.	начални учители, класни ръководители	
25.	Международен конкурс за рисунка „С очите си видях бедата”	учител по изобр. изкуство, кл. ръководители	м. април
26.	Състезание по английски език с 5. клас	учители по английски език	
27.	Участие във Великденски благотворителен базар	кл. ръководители, ПдС, ученически съвет	
28.	Тържество „Ние вече сме грамотни“ за първи клас	кл. ръководители на I клас	м. май
29.	24 май – Ден на славянската писменост и култура табла, презентация	учители по БЕЛ, кл. ръководители, учители ЦОУД	
30.	Турнир по случай 24 – май	учител по ФВС, класни ръководители	
31.	Ден на Европа	учители по АЕ и история	
32.	Концерт по случай 24-ти май	учител по музика, начални учители, класни ръководители	
33.	Тържества за завършване на учебната година	кл. ръководители в НЕ и учител в ПдГ	
34.	Тематичен ден по безопасност на движението по пътищата във всички преподавани за деня предмети - повеждане на инициативи по класове. Викторина По БДП с 7 клас.	класни ръководители, учители ЦОУД	
35.	1 юни – Ден на детето	класни ръководители	м. юни
36.	2 юни – Ден на Ботев – табло, презентация	учители по музика, БЕЛ, изобразително изкуство, класни ръководители	
37.	Участие в тематичните работилнички, в РИМ, Хасково	класни ръководители	през учебната година
38.	Открити уроци	учители по предмети	
39.	Участие в конкурси и фестивали от Национален календар за изяви по интереси на децата и учениците от начален и ппрогимназиален етап.	учители по изобразително изкуство, АЕ и БЕЛ, кл. ръководители, учители начален етап	
40.	Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение – работа по проект „Училищен клуб <i>Силни без насилие</i> “	ПдС, училищен психолог	
41.	Занимания по интереси в клубове за извънкласни дейности	ръководители на клубове	
42.	Група за арт-терапия с деца със СОП по НП „Заедно в изкуствата и в спорта“	училищен психолог	

Училищната програма е приета на ПС на 11.09.2025 г. и е утвърдена със заповед на директора на училището.